SEP 28 1953

VIENYBĖ

LXVII 38 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. RUGSĖJO (SEPT.) 25 D., • 1953 M. • KAINA 10c.

DABAR

Kalbant apie Beriją
Ginčas dėl salelių
Inkų civilizacija
Ispanai ir aztekai

JUOZAS TYSLIAVA

Kalbant apie Beriją...

Kai maršalas Tito pastatė skiauterę Stalinui, vienas Amerikos laikraštis parašė:

"Galimas dalykas, kad šiuo metu Tito jau yra likviduotas..."

Ar nepanašiai atsitiks ir su Berija?

Belaukdama Berijos likvidavimo, Amerikos spauda staiga praneša, kad jis yra pabėgęs...

Daugiau: Berija pabėgęs pirma, negu Malenkovas jam suspėjo užnerti kilpą.

Too good to be true? Gal būt.

O tuo tarpu, nebekalbant apie Tito, ši Berijos istorija mums primena Hesso skridimą į Angliją....

***

Įsivaizduokite, kad tarp Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos dabar vyksta ginčas dėl sienų...

Mat, Anglijos kanale (La Manche) netoli Prancūzijos tūno grupė salelių, dėl kurių nuosavybės prancūzai su anglais, faktinai, ginčijasi jau nuo 1066 metų.

Beje, tai čia, rodos Guernsey salelėje, poetas Victor Hugo buvo ištremtas. Ir veltui draugai, išrūpinę Napoleono III-jo malonę, ragino jį grįžti namo. Poetas atsakė:

"Kol tas nenaudėlis sėdės Prancūzijos soste, aš į savo mylimą tėvynę negrįšiu."

Poetas grįžo tik tada, kai prūsai "Napoleoną Mažąjį" uždarė į narvelį....

***

Jau kuris laikas, kai Amerikos archeologų grupė tyrinėja senovės inkų civilizacijos liekanas Peru valstybėje.

Šią vasarą jie surado akmenimis grįstą 16 pėdų pločio inkų vieškelį, einantį per Vilcabamba džungles.

Ekspedicijos dalyviai yra įsitikinę, kad šis vieškelis veda į dingusi to paties vardo (Vilcabamba) inkų miestą, kurio ispanai, užkariavę Peru valstybę, niekad nebuvo pasiekę.

Iš čia senovės Peru pabėgėliai daugiau, kaip 50 metų užpuldinėdavo ispanų "conquistadorus".

Vilcabamba, kaip istorikai tvirtina, buvusi paskutinė inkų sostinė.

***

O, jeigu aukso ištroškę ispanai nebūtų sugriovę tos nuostabiai gražios inkų architektūros, tų namų, pilių ir šventyklų....

Šiandien, religinei aistrai atslūgus, visa tai turėtų neįkainuojamos vertės.

Deja, Kristupo Kolumbo keliais atsidanginę į Ameriką ispanai elgėsi, kaip patys žiaurieusi barbarai.

Jie žudė gyventojus ir griovė jų šventyklas — kodėl?

Todėl, kad Peru inkai, kaip ir Meksikos aztekai, tose šventyklose garbino savo dievus.

***

Bet, ar meisdamiesi savo dievams, Peru inkai ir Meksikos aztekai nebuvo doresni už savo užkariautojus?

Tik pasiskaitykime Naujosios Ispanijos Istoriją (Historia de Nueva Espana), o pamatysime, kad ir patys ispanai tai pripažįsta.

Pavyzdžiui, aztekė savo dukrai sako:

"Kai Dievas malonės tau duoti vyrą ir tave paves jo valiai, būk mandagi ir neleisk savo širdžiai jam prieštarauti. Saugokis, kad niekados ir niekur tu jam nenusižengtum savo ištikimybėje. Atsimink, mano dukra, kad nors niekas tavęs nematytų ir tavo vyras nežinotų, bet Dievas, kuris yra kiekvienoje vietoje, tave matys ir žinos..."

Ar Hernando Cortes, kuris, Ispanijoje palikęs žmoną, užkariautoje Meksikoje turėjo keletą meilužių, skaitė šį jo laikais užrašytą "pagonų" moralą?

ARGI LAVRENTI BERIJA NIEKAD NEBUVO SUIMTAS?

Iš anksto patyręs apie Malenkovo sąmokslą, sakoma, jis su kitais trimis savo padėjėjais, išskridęs į Kaukazo kalnus, o iš ten – į užsienį....

Ar tikrai Lavrenti Berija, buvęs Sovietų slaptosios policijos viršininkas, yra pabėgęs — tai klausimas, kuris, rašant šiuo žodžius, dar nebuvo išaiškintas.

Pirmą kartą, kada Berijos buvo pasigesta — tai birželio 26 d., jam nepasirodžius Maskvos teatre, kur vyko operos premjera ir kur sėdėjo visi Sovietų vyriausybės nariai. Visi, išskyrus Beriją.

Bet apie tai, kad "Malenkovas įkalino Beriją" oficialiai buvo pranešta tik liepos 10 d. Bet ir tai — Maskvos pranešime nebuvo aiškiaiipasakyta, kada, kur ir kaip Berija buvo suimtas. Maža to. Nė vienam Maskvoje esančių užsienio valstybių diplomatų iki šiol nepavyko to patikrinti.

Taigi, kur dabar yra Berija? Ar jis iš tikrųjų yra pabėgęs ir, jeigu pabėgęs, tai kada jis pabėgo? Buvęs OSS (Strateginės Tarnybos Ofiso) pareigūnas plk. Ulius Amoss sako, kad Berija niekad nebuvęs suimtas ir kad jis, kartu su trimis padėjėjais, pajutęs pavojų, lėktuvu išvykęs į gimtąją Gruziją ir ten, Kaukazo kalnuose, Turkijos pasienyje, slapstęsis apie du mėnesius.

Atvykęs į "neitralią šalį", Berija, per savo patikėtinį, susisiekęs su senatoriaus McCarthy agentais ir jiems pranešęs, kad jis sutiktų "išdėti labai svarbias paslaptis", jeigu jam būtų leista apsigyventi Amerikoje.

Senatorius McCarthy, apie tai spaudos atstovų paklaustas, atsisakė kalbėti. Bet artimi jo vadovaujamai Senato komisijai žmonės sako, kad Berija tikrai yra pabėgęs ir kad jis dabar esąs vienoje nekomunistinėje Europos valstybėje.

Valstybės Departamento pareigūnai iki šiol nieko tikro nežino apie Berijos pabėgimą. Kiek tai liečia FBI ir Central Intelligence agentūrą, tai šių įstaigų pareigūnai taip pat nieko konkretaus negalėję pasakyti. Iš privačių pasikalbėjimų, betgi, paaiškėjusi jų abejonė šiuo klausimu.

Tuo tarpu sovietų spaudoje apie Berijos bylą tylima. Tiesa, Berija tebekeikiamas. Bet jis keikiamas taip, kaip buvo keikiamas Trockis, kuriam savo laiku taip pat pavyko pasišalinti į užsienį.

Berija buvo vienas pačių galingiausių valdovų Sovietų Sąjungoje. Jis valdė didžiausią pasaulyje šnipų aparatą ir kiekvienoje Sovietų Sąjungos įstaigoje turėjo po keletą savo agentų. Berija buvo sudaręs tokią sistemą, kad net šnipai šnipus šnipinėdavo. Jo žinioje taip pat buvo ir sovietų šnipų tinklas užsienyje. Todėl Berija galėjo iš anksto žinoti apie Malenkovo sąmokslą. Tai žinodamas, Berija galėjo laiku pasišalinti.

Kita vertus, jeigu iš tikrųjų Berija buvo suimtas ir kalinamas, jis labiau, negu kitas kuris asmuo Sovietų Sąjungoje, galėjo turėti progos pabėgti iš kalėjimo. Šiaip ar taip, kaip anksčiau minėjome, visi slaptosios policijos viršininkai ir net eiliniai agentai buvo paties Berijos skiriami. Jie galėjo padėti jam pabėgti.

Faktas, kad jau liepos 10 d. visoje Sovietų Sąjungoje prasidėjo slaptosios policijos agentų valymas, rodo Malenkovo nepasitikėjimą Berijos paskirtais žmonėmis.

Jeigu Berija, dėl kurio pabėgimo tuo tarpu abejojama, atvyktų į Ameriką, jo parodymai turėtų didelės vertės. Juk jis, be vicepremjero, vidaus reikalų ministerio ir slaptosios policijos viršininko pareigų, savo žinioje dar turėjo ir atominės energijos paslaptis. Po Stalino, Berija buvo pats galingiausias asmuo visoje Sovietų Sąjungoje sistemoje, įskaitant ir satelitines valstybes.

• Rugsėjo 23 d. Danijos parlamento rinkimus laimėjo socialdemokratai.

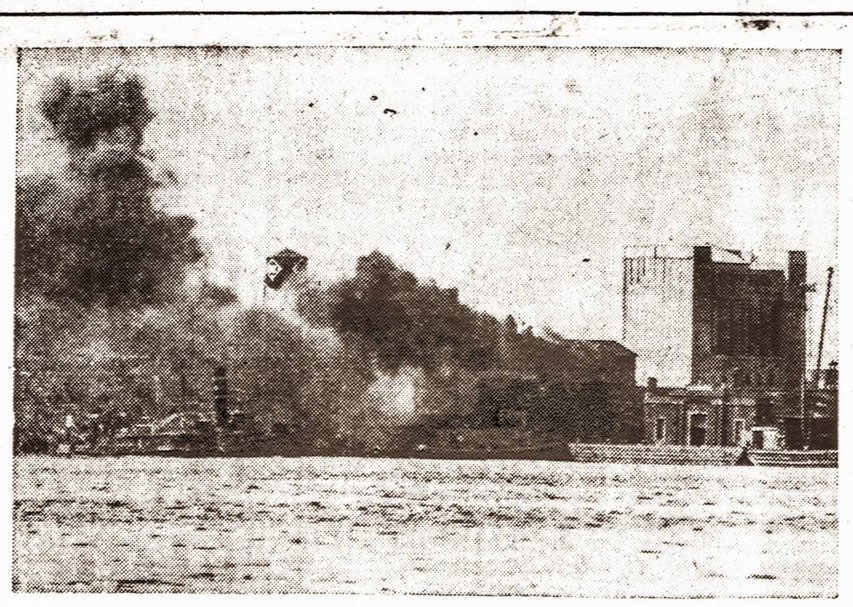

Gaisras anapus Hudson upės — Jersey City, N. J.

BERIJA ISPANIJOJE

Vėliausiomis žiniomis iš Madrido, Lavrenti Berija esąs Ispanijoje ir jau turįs kontaktą su FBI agentais iš Washingtono. Jis esąs Torromolinos kaime, netoli Malagos. Atskridęs lėktuvu rugsėjo 10 d. Berija nusileido parašiutu. Jis turįs visų Sovietų šnipų, veikančių Vakarų valstybėse, sąrašą. Ispanų laikraštis ABC rašo, kad Beriją atgabenęs sovietų lakūnas, dalyvavęs Ispanijos civiliniame kare. Ispanijos valdžia leidžianti Berijai vykti toliau. Madrido radijas, kurį laiką tylėjęs, taip pat pranešė apie Berijos atvykimą.

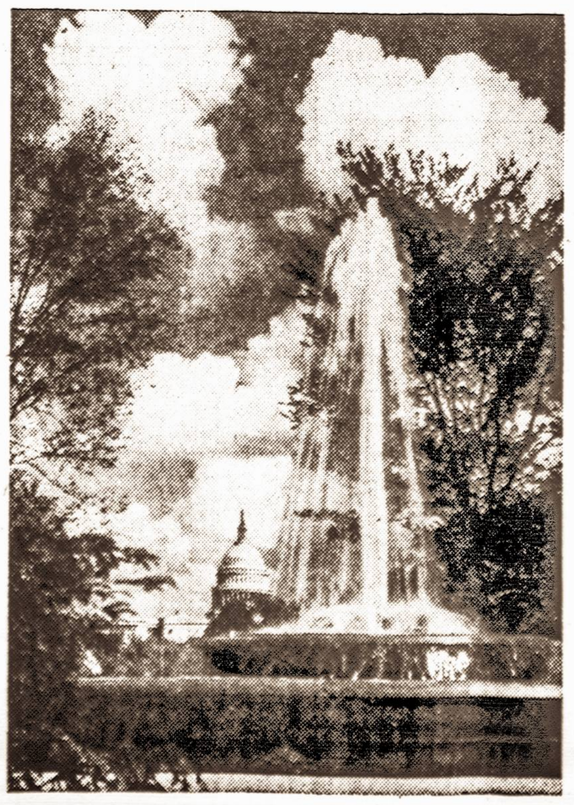

Vaizdas iš Dėdės Samo sostinės

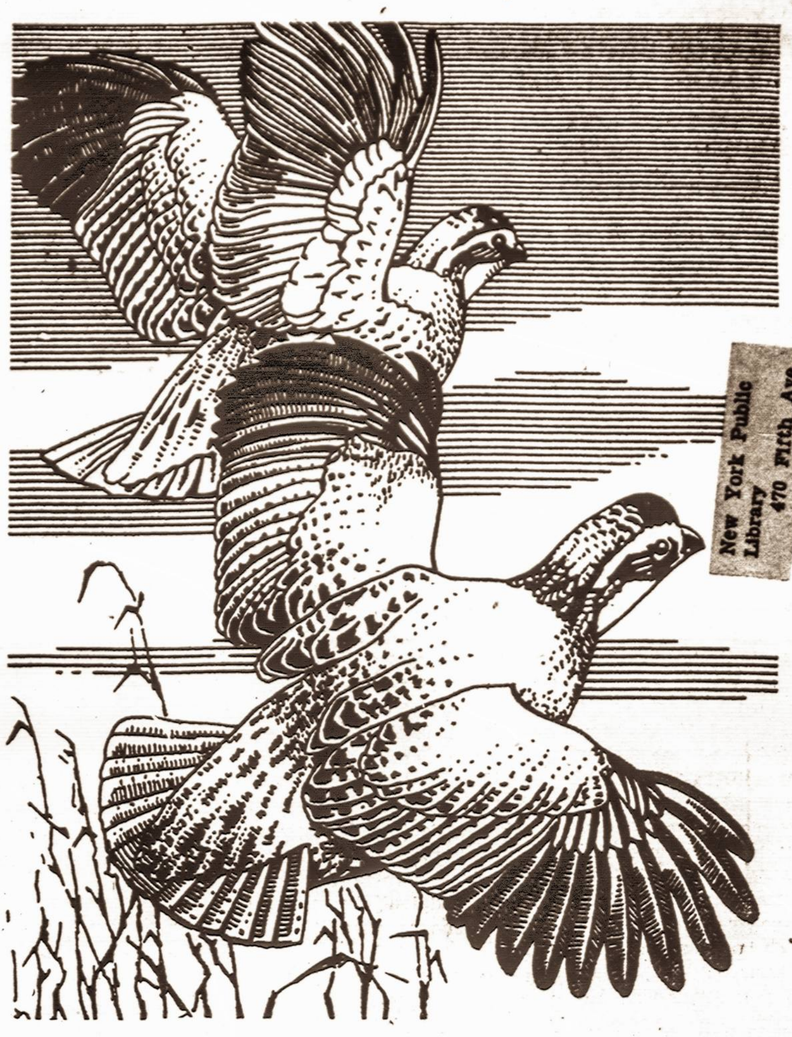

VASARA BAIGESI... PAUKŠČIAI Į PIETUS...

New York Public Library 470 Fifth Ave.

ALENA DEVENIENĖ Į EUROPĄ

Rugsėjo 30 d. United States laivu į Europą išvyksta plačiai žinoma mūsų visuomenės veikėja Alena Devenienė.

A. Devenienė vyksta kaip Tarptautinės Valstiečių Sąjungos (Washington, D. C.) delegatė, kuri dalyvaus Europinio Sąjūdžio kongrese, įvykstančiame spalio 8-12 dienomis Hagoje, Olandijoj. Šiame kongrese Devenienė atstovaus ne tik lietuvius, bet ir kitas 12 pavergtų tautų. Jos kelionę finansuoja pats kongresas.

Kartu su ja vyksta ir dr. M. Devenis, kuris kongrese dalyvaus kaip svečias. Ta proga Deveniai aplankys Londoną, Paryžių ir keletą vietų Vokietijoje. Europoje jiedu bus apie 4 savaites.

Alena Devenienė

Tarptautinė Valstiečių Sąjunga arba "žaliasis internacionalas" yra įsikūręs prieš keletą metų. Jo centras Washingtone. Alena Devenienė, kartu su Mikolaičiku, Nagi ir kitais Europos politikais, buvo tos sąjungos kūrėja ir šiuo metu yra valdybos narys.

Beje, kalbamo Europinio Sąjūdžio tikslas — Jungtinės Europos Valstybės, kurios turėtų būti įkurtos mūsiškių Jungtinių Valstybių pagrindu. Šį sąjūdį remia Herriot, Churchill, Spaak ir kiti Europos politikai.

Amerikos lietuvių organizacijos, kaip SLA ir kitos, kuriose Alena Devenienė yra vadovaujanti asmenybė, be abejonės, didžiuojasi jos vaidmeniu, pasireiškusiu net kitataučių tarpe.

• Premjeras Nehru pasiūlė komunistinei Kinijai tartis dėl Indijos santykių su komunistų okupuotu Tibetu.

• Lėktuvas, už kurio atgabenimą Šiaurinės Korejos lakūnui sumokėta 100,000 dolerių, esąs vertas apie 400,000.

• Berlyno mėras Reuter, žinomas atinkomunistas, paslaptingai dingęs sovietų zonoje.

KERSTENAS LANKĖSI LIETUVOS PASIUNTINYBĖJE PRIE VATIKANO

Rugsėjo 10 d. Lietuvos Pasiuntinybėje prie Šv. Sosto lankėsi JAV kongreso narys Charles J. Kersten su žmona ir dukterimi. Jis buvo priimtas S. Lozoraičio jr., kuris ministeriui S. Girdvainiui laikinai išvykus, ėjo pasiuntinio pareigas.

Ilgo ir labai malonaus pasikalbėjimo metu buvo paliesta visa eilė klausimų liečiančių Kersteno rezoliuciją ir suteikimą medžiagos apie Sovietų Sąjungos smurtą prieš Lietuvą.

Aukštasis svetys ir jo žmona labai gyvai domėjosi įvairiais lietuviškais klausimais ir įspūdžiais, kuriuos sudaro naujoji JAV politika pavergtųjų tautų atžvilgiu. Kerstenas pabrėžė, kad kova už Lietuvos visišką nepriklausomybę nebus lengva, tačiau negali būti abejonių, kad sutelkus visas jėgas, JAV ir pavergtųjų tautų pastangomis, ji bus laimėta.

S. Lozoraitis jr. nuoširdžiai padėkojo svečiui už jo padrąsinimo žodžius ir pažadėjo pilna Liet. Pasiuntinybės prie šv. Sosto bendradarbiavimą su jo vadovaujamuoju Komitetu.

Rugsėjo 13 d. S. Lozoraitis jr. revizitavo p. Kersteną viešbutyje ir įteikė jam preliminarinį sąrašą dokumentacijos, kuri galės būt įteikta Kongreso specialiai komisijai tiriančiai Baltijos kraštų okupaciją.

• Teherano radijas praneša, kad buvusį Irano premjerą Mossadegh teismas pasmerkė mirti. Vicepremjeras Amiid Nouri Londono spaudos atstovams pareiškė, kad Mossadegh, kaip šacho sukilėlis, būsiąs pakartas.

• Gen. Charles L. Bolte, vyriausias Amerikos kariuomenės vadas Vokietijoje, pareiškė, kad "mes esame pasiruošę sutikti tuos, kurie ateis iš anapus geležinės uždangos."

• Gen. Dean, trejus metus išbuvęs komuinstų nelaisvėje, grįžo į Berkeley, Cal., kur jį pasitikoo motina, žmona, duktė ir anūkas.

Jis grįžo iš nelaisvės su draugu.

LIETUVOS LAISVĖS REIKALAS YRA IR AMERIKOS LAISVĖS REIKALAS

Kongresmanas Ch. Kerstenas Vliko posėdyje

Pirmasis kontaktas su atvykusiu į Europą JAV kongreso nariu Ch. Kerstenu ir jį lydinčiais ALT atstovais inžį A. Rudžiu ir LAIC direktore M. Kižyte, buvo užmegztas Paryžiuje. Gavęs telegramą, į Paryžių išvyko Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas ir dalyvavo JAV ambasadoje įvykusiuose dviejuose posėdžiuose. Kerstenas jų metu supažindino su kongreso sudarytąja komisija, jos uždaviniais, savo numatytais darbais Europoje ir pareiškė norą pirmoje eilėje aplankyti Vliką.

Į Reutlingą Kerstenas su savo žmona ir dukra, taip pat jį lydėję A. Rudis ir M. Kižytė atvyko rugpjūčio 29 d. vakare. Visi buvo apgyvendinti Trailfelberge, už 12 km nuo Reutlingeno esančiame kalnų kurorte. Rugpiūčio 31 d. buvo sukviestas Vykd. Tarybos posėdis, kuriame dalyvavo Kerstenai ir jį lydėję amerikiečiai lietuviai A. Rudis ir M. Kižytė. Posėdvje Kerstenas smulkiai išdėstė savo ir komisijos uždavinius, darbo planus, jų pobūdį ir tikslus.

Rugsėjo 1 d. Vlikas buvo sukviestas iškilmingo posėdžio. Jame, be Vliko ir VT narių, taip pat dalyvavo ALT atstovai inž. A. Rudis ir LAIC —M. Kižytė. Posėdis Am. Balso buvo įrašytas į magnetofono juosteles ir paskelbtas per radiją. Kerstenui Vliko narius pristatė jo pirm. M. Krupavičius, o Vlikui Kersteną ir A. Rudį — M. Kižytė. Vliko pirm. M. Krupavičius ta proga pasakė kalbą.

Į Vliko Pirmininko sveikinimą, pasakytą specialiame Vliko posėdyje, skirtame Kerstenui pagerbti, JAV atstovų rūmų narys Ch. J. Kerstenas atsakė tokia kalba:

Laisvės draugai! Kiekviena žmogiškoji būtybė turi savo laisvės draugą. Aš Jums čia perduodu sveikinimus Jungtinių Amerikos Valstybių, tos šalies, kuri yra gimusi laisvėje. Juk Amerika buvo sukurta tų žmonių, kurie daugiausia atbėgo iš tironų kraštų, siekdamį sukurti valstybę, kur jie galėtų naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis, suteiktomis jiems paties Dievo. Šiandien žmogaus laisvei vėl gresia pavojus visame pasaulyje, todėl Lietuvos laisvės reikalas yra ir Amerikos laisvės reikalas. Štai kodėl, mano nuomone, prezid. Eisenhoweris savo kalboje JAV Kongresui šių metų sausio mėnesį pareiškė:

"Mes niekada nepritarsime jokios tautos pavergimui!"

Pagrindinė Amerikos politinė filosofija yra išreikšta mūsų Nepriklausomybės Deklaracijoje: visi žmonės yra Visagalio sukurti lygūs su tam tikromis neatimamomis teisėmis, tarp kurių yra teisė į laisvę ir teisė siekti laimės. Toje pačioje deklaracijoje pirmieji Amerikos steigėjai pareiškė, kad žmonės, patekę į tironija, turi teisę ir pareigą nuversti tironiją ir sudaryti tokią vyriausybę, kuri užtikrintų jiems laimingą gyvenimą. Tai yra pagrindinė Amerikos politinė filosofija, kuria remdamasi Amerikos užsienio politika visados privalo viską daryti, ką tik ji gali kiekviena taikia priemone, kad įgalintu pavergtuosius žmones atgauti savo laisvę.

Jei Sovietų Sąjungai būtų leista pasilaikyti pavergtąsias tautas ilgą laiką, tai ji, kaip Jūs gerai žinote, paverstų šias tautas savo įrankiais tolimesnei agresijai pasaulyje vykdyti. Mano nuomone, Amerikos uždavinys yra daryti viską, kad Sovietų Sąjungos vykdomas pavergtųjų tautų pajungimas būtų panaikintas. Štai kodėl **lietuvių tautos laisvė, amerikiečių tautos laisvė ir visų žmonių laisvė yra nedaloma.** Mūsų Kongresinio Komiteto uždavinys yra kuo plačiausiai atskleisti Sovietų įvykdytos prieš Baltijos tautas agresijos faktus, taip pat atidengti gyvenimo tikrovę bolševikų vergijoje nuo tos agresijos pradžios ligi šių dienų.

Aš tikiu, kad politinė kova šiandien yra svarbesnė už karinę kovą, o propaganda, pagrista tiesa, yra pati svarbiausia politinės kovos dalis. Juk **jeigu pasaulis žinotų viską, kas darosi anapus geležinės uždangos, tai žmonės visame pasaulyje padėtų pavergtosioms tautos atgauti savo nepriklausomybę.**

Taigi mes norime Jūsų pagalbos atkreipti pasaulio dėmesį į šiuos faktus. Mes žinome, kad Jūs ateisite į pagalbą. Mes padėsime Jums Sujungtomis jėgomis, sujungę savo rankas su mūsų kenčiančiu brolių anapus geležinės uždangos spygliuotų vielų rankoms, mes padėsime galutinai nušluoti šias šėtoniškas jėgas nuo žemės paviršiaus. Iš savo širdies gilumos dėkoju Jums visiems ir Jūsų didžiajam pirmininkui prel. Krupavičiui už malonu svetingumą, parodytą mums visiems.

Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas savo kalboje užtikrino Kersteną ir ALT atstovus, kad Vykdomoji Taryba padarys viską, kas tik yra galima, stengdamosi atskleisti pasauliui tą baisųjį fizinį ir materialinį smurtą, kuris buvo padarytas mūsų tautai.

Paskum Kerstenui, jo šeimai ir Amerikos lietuvių atstovams buvo įteiktos dovanos. Kerstenas dar kartą pabrėžė, jog žinąs mūsų gyvenamą tragediją. Tačiau jis iš savo pusės darys viską, kad pasaulis būtų laisvas, o mes visi galėtume pasisveikinti ir pasimatyti savo nepriklausomoje tėvynėje.

Iškilmingas Vliko posėdis buvo baigtas svejkinimu Amerikos Lietuvių Tarybai ir abiejų tautų himnais.

Rugsėjo 2 d. įvyko drauge su Kerstenu Baltų Tarybos posėdis. Jame dalyvavo estų atstovai pp. Selters, Jakobsen, latvių — Liepinš, Skaistlauks, Šildė ir lietuvių — K. Žalkauskas ir Dr. P. Karvelis. Po pietų Kerstenas, daugiau pasikalbėjęs su latviais ir estais, išvyko į Nuernbergą. Turimomis žiniomis, Kerstenas aplankė Vokietijoje eilę atsakingų pareigūnų.

Jo draugas laimėjo prizą ūkio parodoje, Sun Prairie, Wis

AUKOS PRALAUŽĖ GELEŽINĘ UŽDANGĄ

Balfo siuntinėliai pasiekė Suvalkų trikampį. – Balsas iš anpus geležinės uždangos. – "Karti svetima duona". –Gautomis drapanomis dengia kitus

Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas (BALF) rado kelius praplėsti šelpimo plotą. Jo siuntinėliai pasiekė lietuvius anapus geležinės uždangos.

Neseniai buvo pasiųsta keli šimtai paketėlių su drabužiais lietuviams, gyvenantiems Suvalkų trikampy. Jau gauta iš ten nemaža padėkos laiškų, kurie įrodo, jog Amerikos lietuvių aukos yra pasiekusios mūsų tautiečius.

Dauguma laiškų parašyta lietuvių kalba, kiti — lenkų, tačiau iš pavardžių ir jų turinių nesunku suprasti, kad laiškų siuntėjai yra lietuviai.

Pašto ženklai ir antspaudai — lenkiški. Laiškų siuntėjų adresuose, kuriais nurodoma jų gyvenamos vietos, yra žodis "Polska", taigi pažymima, kad ta vietovė priklauso Lenkijos valstybei.

Šia proga pravartu trumpai prisiminti, kas yra Suvalkų trikampis.

Tai Lietuvos žemių dalis, kurią pirmaisiais Nepriklausomo gyvenimo metais atplėšė nuo Letuvos lenkai. Svarbesnieji tos srities centrai yra Suvalkų ir Seinų miestai, kuriuose, ypač Seinuose, prieš pirmąjį pasaulinį karą žymiai reiškėsi lietuvių kultūrinis judėjimas.

Antrasis pasaulinis karas pakeitė Lenkijos sienas, tačiau tos lietuviškos sritys nebuvo prijungtos prie Lietuvos. Bet jų gyventojai pasiliko lietuviais. Laike karo jie labai daug nukentėjo, nes turėjo pakelti lenkų, vokiečių ir rusų okupacijas, o dabar vėl nešti sovietinės Lenkijos priespaudą. Be seniau Suvalkų trikampy gyvenančių mūsų tautiečių, reikia manyti, kad ten yra lietuvių, kilusių ir iš kitų Lietuvos vietų. Mat, karo sūkuriai išblaškė žmones iš gimtųjų namų ir daug ką priverčė apsigyventi kitur.

Šiandien nesunku suprasti, kad gyvenimas anapus geležinės uždangos yra sunkus. Apie tai nekartą buvo rašyta. Tą dabar patvirtina iš ten ateinantieji padėkos laiškai. Jų turiniai trumpi, bet keli žodžiai daug ką pasako. Štai vienas laiškas baigiamas šiais žodžias:

"Karti svetima duona."

Trimis paprastais žodžiais išreiškiama visas sielvartas ir kančia. Tai prispausto žmogaus dejonė. Ji jaučiama visam laiško turiny, pavyzdžiui kad ir šiame sakiny: "Kada viltis žūsta, kada daina virsta liūdesiu, džiaugsmas — ašarom, ir kada nėra jokio poilsio, tai gyventi pasidaro nemalonu, sunku."

Dėl visiems gerai žinomų priežasčių nereikia laukti iš jų didelių nusiskundimų ar atviro ir plataus savo gyvenimo aprašymo. Tas žodžio laisvės suvaržymas žymu iš šių kelių žodžių:

"Turėtumėm daug ką pasakyti, bet..."

Taigi, duodama suprasti, kad jų lūpos yra užčiauptos. Gi neturėjimas laisvės dar daugiau sunkina jų nelengvą buitį ir tuo būdu nedatekliai bei vargai dar labiau jaučiami ir darosi nepakeliami.

Taigi tenka pasidžiaugti Balfo pastangomis, kad laiku sugebėta ateit į pagalbą šiems mūsų tautiečiams.

Akivaizdoje praplėstų šalpos akiračių reikia skubėti į talką Balfui. Artimui aukojimosi pavyzdį rodo patys šelpiamieji. Jie net dalinasi su kitais tuo, ką patys gauna. 'Mes tuo siuntinėliu pridengėm ir kitus savuosius, kurie yra tokio pat likimo", —rašoma laiške.

Lietuvių Naujienos
MĖNESINIS LAIKRAŠTIS
J. GUSTIS, leidėjas
Prenumerata metams $2.00
332 N. 6th STREET,
Philadelphia 6, Pa.

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų,uogų, šaknų ir lapų ji yra vartojama nuo visokių nerviškų ligų ir nerviškų galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumų — išstvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia liga sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras $8.00, pusė svaro $4.00, ketvirtis svaro $2.00.
Prisiunčiam į namus.
ALEXANDER'S CO.
414 WEST BROADWAY,
South Boston 27, Mass.

BALTOJI MEŠKA ATEINA...
KAS KARTĄ PARAGAUJA, TAS VISADA GERIA LIETUVIŠKĄJĮ BALTOSIOS MEŠKOS ALŲ...
Tai mūsų garbė ir pasididžiavimas, nes Baltosios Meškos alų geria ir, jį begerdami, giria visi kitataučiai.
RYTINIŲ VALSTYBIŲ LIETUVIAI, GERO ALAUS MĖGĖJAI, VISUR REIKALAUKITE BALTOSIOS MEŠKOS ALAUS, NES, IŠ TIKRŲJŲ, —GERAS IR GARDUS ALUS.
Baltosios Meškos alus turi geriausio Europos apynių alaus skonį.
Taip, tai tikras, pilna ta žodžio prasme, apynių alus.
DISTRIBUTORIAI IR PAVIENIAI PIRKĖJAI NESIGAILĖSITE, KREIPĘSI TIESIOG Į
WHITE BEAR BREWING CO., INC.
400 E. MARGARET STREET, THORNTON, ILL.
Telefonas: THORNTON 5539

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto
PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI - ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-2 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA PA
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė gražì koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nekimės valandą kreipkites į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

LIETUVIŲ KULTŪRINIO GYVENIMO CENTRAS CHICAGOJE
Lietuvių Auditorijoje vyksta koncertai, susirinkimai, konferencijos ir kitokie pobūviai.
KETURIOS SALĖS
Išnuomojamos vestuvėms ir šiaip pobūviams su maistu ar be maisto.
Šeštadieniais ir sekmadieniais šokiams groja
BALIO PAKŠTO ORKESTRAS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 S. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILLINOIS
Tel. Victory 2-6172

SIMON'S CAFE
S. KRAUČIUNAS, Sav.
Pirmos rušies maistas
DU BARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais
26 ANDOVER STREET,
LOWELL, MASS.
2-8568

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

KARLONAS Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

WALLY'S RESTAURANT
Geri žmonės, geri gėrimai, geras maistas
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-9838

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI CHICAGOJE
Moderniausia lietuvių vadovaujama baldų ir namams įrengimų įmonė Amerikoj. Įmonės prekybos patalpų plotas 15,00 kv. pėdų.
Modernūs baldai, televizijos aparatai, šaldytuvai, *Telefunken* Europai klausyti radijo aparatai
Rašomos mašinėlės su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kt. kraštus.
FURNITURE CENTER Inc.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Įmonės vedėjas Justas Lieponis
3224 S. Halsted Street Chicago, Illinois
Tel. Victory 2-4226

FAKTAI, UŽDANGĄ PRASKLEIDUS

Lenkai chroniškai miega, čekai netrukus basi vaikščios. – Linksmi studentai Kinijoj. – Po 15 asmenų gyvena kiekvienam Maskvos bute.

J. JŪRAGIS
Vienybės bendradarbis
Švedijoje

Vienas švedų žurnalistas turėjo progos šią vasarą pabuvoti Lenkijoj ir Čekoslovakijoj. Jo įspūdžiai iš ten yra gana charakteringi ir vienas kitas labiau esminis dalykas vertas yra paminėjimo.

Lenkijoj, be kita ko, konstatavo jis tokius faktus: vienas kg. kavos kainuoja 600 zlotų, sviesto — 60 zlotų, vieno davinio pietūs — 25 zlotai, avalinės ir rūbų kainos — astronomiškos. Tuo tarpu vidutinis darbininko uždarbis yra 700 zlotų mėnesiui.

Šio negirdėto kainų ir uždarbio nelygumo pritrenktam žurnalistui kilo natūralus klausimas: kaip iš viso žmogus gali ekzistuoti dabartinėje Lenkijoj? Aiškindamasis vietoje tą klausimą jis atrado, jog lenkai savo egzistenciją palaiko tik dėka dvigubo darbo: valstybinio — dirbamo fabrike ar kontoroje, ir privatinio — dirbamo laisvu laiku ir įvairiuose vietose. Iš pirmojo darbo gauna jie teisę gyventi mieste ir teisę turėti butą. Nes žmogus be darbo pažymėjimo yra automatiškai išmetamas iš buto nacionalizuotame name ir išvejamas iš miesto, jeigu jau jam pasiseka išvengti dar žiauresnių pasekmių. Iš antrojo darbo gauna jie galimybę apsirūpinti bent būtiniausiomis pragyvenimo reikmenybėmis.

Tokio gyvenimo rezultatai, anot žurnalisto, lengvai pastebimi. Jo žodžiais tariant, "niekur negalima matyti tiek daug viešose vietose miegančių žmonių, kaip dabartinėje Lenkijoj." Miega visi ir visur, išskyrus UB — slaptąją policiją. Toks žmonių kankinimasis dėl duonos kasdieninės, komunistiniame žodyne vadinasi "darbo žmonių gerbūvis."

***

Palyginus su Vakarų Europos kraštais, Čekoslovakijoje viskas yra nepaprastai brangu, bet, palyginus su Lenkija, kainos yra kiek žemesnės. Priežasties toli jieškoti netenka: lenkai greit pradės dešimtuosius komunistinės epochos metus, gi čekai neseniai užbaigė vos ketvirtuosius jos metus.

Laisva Čekoslovakija garsėjo pasauly savo avalynės produkcija ir jos eksportu. Bet šiuo metu iš šios pramonės čekai turi mažai naudos. Jos eksportas nuostolingomis kainomis plaukia į Sovietų Sąjungą, gi patiems čekams padėtis diena iš dienos tamsėja. Blogiausios rūšies batai kainuoja 200 kronų, bet ir tų pačių sunku yra gauti. Geresni kainuoja dvigubai ir trigubai brangiau. Gi vidutinis uždarbis yra apie 700 kronų mėnesiui.

***

Bet žymiai linksmesni dalykai dedasi komunistinėje Kinijoje. Ypač medicinos akademijoje Kwangsi mieste, Wuchowo provincijoj.

Pekine išeinąs žurnalas Liaudies Švietimas rašo, jog tos akademijos išleisti gydytojai nemoka teisingai parašyti net nė dešimties paprasčiausių vaistų pavadinimų.

Tokios padėties priežastį žurnalas mato "nepakankamame politiniame auklėjime." Šis trūkumas privedė prie to, kad studentai pavirto tikrais latrais, o akademija — lošimo klūbu. Pusė visų studentų yra azartiški lošikai, kiti gi savo stipendijas prašvaisto valgiams ir alkoholiui. Pritrūkę pinigų, pardavinėja savo asmeninius daiktus su drabužiais įmtinai. Studentų gyvenamame kvartale gyvenimas eina pagal "tikrą amerikonišką stilių". Progresyvius rusiškai-sovietinius medicinos metodus studentai vadina atsilikusiais ir primityviais. Bet labiausiai skandalingas dalykas buvo faktas, kad akademijos rektorius — aukštas komunistinis pareigūnas ir Wuchowo provincialinės vyriausybės narys — nežinojo net kame pati akademija talpinasi, — baigia žurnalas.

***

Kaip liūdnas šis vaizdas bebūtų, turi jis —mūsų manymu — ir vieną šviesų punktą. Būsimiems jos gydytojams taip lavinantis, raudonoji Kinija ne tik kad greitu laiku pasieks, bet ir tolį pralenks rusiškai - sovietinės medicinos "aukštą" lygį. Savo keliu, šio lygio niekas taip gerai neiliustruoja, kaip paties Sovietų Sąjungos sveikatos ministerio E. I. Smirnovo ne taip senas raportas. Jame jis konstatavo, jog geriausiose Maskvos ligoninėse klaidingų diagnozų skaičius siekia nuo 50 iki 75 procentų. "Vienoje Maskvos klinikoje iš 967 atvejų, 621 pacientas buvo nukreiptas gydymui į klaidingus skyrius. Toks pat dalykų stovis yra ir kituose mūsų miestuose" — prideda ministeris. O reikia manyti, kad jis žinojo ką rašė.

***

Tačiau ne vien tik apie sovietinės medicinos lygį galima kalbėti, remiantis pačių sovietų tiekiamais faktais. Tą patį galima daryti ir apie bendro sovietinio gyvenimo lygį.

Šiomis dienomis "Viečernaja Moskva" davė progos kiekvienam žmogui aiškiai pamatyti kokia padėtis šiuo metu viešpatauja Maskvoje butų srityje.

Anot laikraščio, Maskvos butų valgis yra gaminamas naudojantis gazu. Kiek toliau tame pačiame straipsnyje pažymėta, jog 90 procentų visų Maskvos butų yra aprūpinta gazu. Iš čia išplaukia, kad Maskvoje šiuo metu yra iš viso apie 423,000 butų. Gi Maskvos gyventojų kieki 1950 metams, sovietų statistika yra padavusi 6 milijonus. Tuo būdu, kiekviename Maskvos bute turi gyventi po 15 asmenų. Imponuojantis tirštumėlis, kaip matome. Primenąs greičiau keleivių pilnus vagonus, nei žmonių gyvenamuosius butus.

Poilsis Daytona Beach, Floridoje

TIK TO BETRŪKO...

LIETUVIAI DANIJOJE NUTAUTĖJA

Jiems danų kalba lengviau susikalbėti....

Buvo laikas, kai lietuviai nutautėdavo tėvynėje. Vėliau lietuviai pradėjo nutautėti emigracijoje. Ypač stipri nutautėjimo banga palietė senąsias lietuvių kolonijas Amerikoje, Anglijoje ir kitur, kai mūsų išeivių jaunimas pradėjo lankytį tų kraštų mokyklas.

Bet tikrai nuostabu ir keista, kad nepriklausomos Lietuvos tremtiniai, atsidūrę kituose kraštuose, pradeda nutautėti. Praeitą vasarą įvykusiame Europos lietuvių bendruomenių pirmininkų suvažiavę paaiškėjo, kad ir Danijoje lietuviai nutautėja... Štai ką Danijos lietuvių bendruomenės pirmininkas Č. Šliašinskas savo pranešime sako:

Danijos lietuvių bendruomenė yra labai silpna. Ji apima visus lietuvius, kurių šiuo metu Danijoje yra 128, iš jų 28 vyrai, 87 moterys, 9 mergaitės ir 4 berniukai. Didžiausias lietuvių susibūrimas yra Kopenhagoje — 46 lietuviai. Kiti yra išsisklaidę po kraštą, sunkiai pasiekiami. Iš bendro moterų skaičiaus 56 yra ištekėjusios už danų.

Lietuvių Danijoje 1945 m. buvo apie 5000. Tada ir vyrų bei moterų skaičiai laikėsi pusiausvyroje. Emigracijos eigoje labiau atsiliko moterys, iš dalies dėl pažinčių su danais, o vyrai labiau naudojosi emigracijos galimybėmis.

Daugumas lietuvių pradeda nutautėti, viešumoj kalba daniškai aiškindami kad jiems danų kalba lengviau susikalbėti. Lietuvių bendruomenės Danijoje vaizdas numuša optimizmą ir kelia didelio susirūpinimo. Stengiamasi tautiečius pasekti bent biuleteniais. Kas mėnesį daromi susirinkimai kuriuose pasidalinama įspūdžiais ir aptariami eiliniai reikalai, bet susirinkimuose mažai kas dalyvauja. Kartais susirenka tik vos 5-6 žmonės. Solidarumo mokestis renkamas iš dirbančiųjų vyrų po 3 kronas, moterų 2 kronas, o nedirbančiųjų — po 50 orų. Surinktų mokesčių vos užtenka biuletenio popieriui ir pašto išlaidoms apmokėti. Sunkumų sudaro ir įstaigų laikysena. Susirinkimams reikia gauti policijos leidimas, kuris nevisada duodamas.

Materialinei paramai veikia Balfas, o jo atstovas Danijoje gerai pažįsta Lietuvą, myli lietuvius ir jiems kuo galėdamas patarnauja.

Užsieniečiai moka Danijoje tuos pačius mokesčius kaip ir vietiniai ir naudojasi visa socialine pagalba. Teisiniu atžvilgiu lietuviai traktuojami kaip paprasti užsieniečiai. Pasais Danijoje niekas nesidomi ir jie nereikalingi. Tik keliaujant į užsienį duodamas svetimšalio pasas.

Kol lietuvių Danijoje buvo daug ir veikė lietuvių chorai, tai santykiai su danais buvo gyvi. Jie savo lėšomis atsikviesdavo lietuvių chorus koncertams, kur lietuviai padarydavo didelio įspūdžio. Iš tų laikų lietuvių vardas krašte yra garsus.

Lietuvybės reikalai atstovaujami Danijos partijose, įstaigose ir organizacijose. Išleista ir išdalinta danų kalboje brošiūra. Surastas kontaktas net su Norvegijos darbininkų partija, kuri savo keliu išleido brošiūrą apie tai, kaip ir kas darosi dabar sovietų pavergtuose kraštuose. Reikėtų rasti priemonių kovai su nutautėjimu, — baigia savo pranešimą Č. Šliašinskas.

● **Illinois valstybės piliečių apsaugos bandymuose, kuriuose dalyvavo aviacija ir policija, Champaign miestelyje buvo suimtas aviatorius Vytautas Glinskis, kaip "rusų lakūnas." Klaida tuojau paaiškėjo.**

Pasivaikščiojimas Braemer, Skotijoje.

LUBINAS PAGAVO DIDELĘ PLEKŠNĘ

PHILADELPHIA, Pa. — Atlantic City, Cape May, Philadelphijos ir kitų miestų spaudoje buvo aprašomas nepaprastas įvykis žuvininkų tarpe.

Rugpjūčio 10 d. vietos gyventojas ir visuomenės veikėjas Walter B. Lubinas, gyv. 4018 Teesdale Ave., pagavo prie Cape May, New Jersey, vieną didžiausių pasaulyje plekšnių (flounder). Žuvis svėrė 19 3/4 svarų. Sakoma, kad tai yra tik 4 uncijas mažesnė už pasaulinį rekordą.

International Game Fish Association daro patikrinimus ir galimas dalykas, kad p. Lubinas laimės pasaulinį rekordą. Spauda skelbia, kad p. Lubinas laimės $1,000 dol. dovaną, kurią, sezonui pasibaigus, (lapkričio 30 d.) jam įteiks The Atlantic City Press Southern New Jersey Fishing konteste.

W. B. Lubinas taip pat yra Liberty Federal Saving and Loan Association (lietuviško banko Philadelphijoje) ilgametis direktorius. Philadelphijos lietuviai didžiuojasi jo laimėjimu. A. V.

SKAUTŲ BALIUS

CLEVELAND, Ohio. — A.S.S. Akademinio Skautų Sąjūdžio Clevelando skyrius rugsėjo 27 d. (sekmadienį) 5 val. 30 min. vakare, Slovenian National House (6417 St. Clair Ave., Cleveland) salėje rengia didelį rudens koncertą — balių.

Programoje dalyvaus operos solistai Juzė Krikštolaitytė, Stasys Liepa ir Clevelando "Ąžuolų" oktetas.

Gautas pelnas skiriamas Dr. Vydūno Vardo Studentų Skautų Šalpos Fondui ir Skautų spaudai. D. Sk.

NEMOKAMAI

Pamėginkite visi tie kurie kenčiate šiuos skausmus: REUMATIŠKUS, RANKŲ IR KOJŲ GĖLIMĄ BEI TIRPIMĄ. NEURALGIJĄ, NUOVARGĮ, DIEGLIUS. Jeigu jūs branginate savo sveikatą, tai tuojau atsiųskite savo vardą, pavardę ir adresą drauge su šiuo skelbimu, ir nemokamai gausite naujai pagerintos Deksnio Galingos Mosties. Pavartoję ją, po savaitės laiko, jeigu nesijausite sveikesni, grąžinkite mums likusią. Bet mes žinome: tūkstančiams padėjo, padės ir jums. Užtikriname pasekmes!

DEKEN'S PRODUCTS
P. O. Box 666
Newark 1, N. J.

Jūsų Kojos Kaista, Niežti, Skauda?

Naudokite Zalb ir vėl šypsokitės. Joks kitas tepalas nesuteikia tokios pagalbos suminkštinimui užtrinų ant kojų pirštų ir sukietėjimų kojų pėdose. Nereikia rašyti laiško, siųskite $1.00 su šiuo skelbimu ir gausite garantuojamą Zalb apmokėtu siuntiniu.

BRIDGEFIELD DRUG CO.
461 Gregory St.,
Bridgeport, Conn.

PREKYBOS INSTITUTE

PIRMOSIOS BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOS METU

J. K. GASIŪNAS,
Buvęs Prekybos Instituto docentas

Užpildžius tiek daug ankietų ir pakliuvus į NKVD ir kompartijos sekimo tinklą, rezultatų ilgai laukti nereikėjo. Dar prieš prasidedant rudens semestrui buvo gauta iš kompartijos Šiaulių skyriaus pranešimas, kad apie pusę mokslo personalo narių bus atleidžiami iš pareigų kaipo "nekošerni", tai yra, visi tie, kurie savo parašytose knygose ar laikraščių straipsniuose ar paskaitose yra pasakę kaiką nepalankaus apie Sovietų Sąjungą, apie komunistus, arba žydus, taipogi tie, kurie buvo gimę iš turtingų tėvų, arba patys turėjo daugiau turto.

Ar buvai aktyvus socialdemokratas, krikščionis demokratas, liaudininkas ar tautininkas — visvien esi nepatikimas ir iš pareigų atleidžiamas, nes komunistai visas partijas (išskiriant, žinoma, komunistų) laiko buržuazinėmis, kapitalistinėmis partijomis, kovojančiomis su komunizmu.

Visų Lietuvoje buvusių politinių partijų centro komitetų nariai ir reikalų vedėjai, dar liepos mėn. pradžioje buvo areštuoti ir sukišti į kalėjimus.

Toks pat likimas buvo ir daugelio provincijos skyrių valdybų pirmininkų, sekretorių ir kaikurių veiklesniųjų valdybų narių.

Visi kiti eiliniai politinių partijų nariai, o ypač veiklesnieji, nebuvo iškart areštuoti, bet turėjo būti socialiniai visuomenės akyse nužeminti, pašalinant juos iš bet kokių svarbesnių vietų, atleidžiant iš jų užimamų pareigų. Jie buvo NKVD organų stropiai sekami ir palaipsniui likviduojami, išvežant juos su jų šeimomis į Sibiro koncentracijos stovyklas, arba švelnesniais atvejais nutremiant juos į Centrinės Azijos sritis, kur jie naudojami kaip pigi darbo jėga ir tapę išvežti iš savo krašto askirti nuo draugų ir pažįstamų lieka kompartijai nebepavojingi, kaipo opozicijonieriai.

Į šitokią atleistųjų grupę, kiek pamenu, pateko iš Instituto dirbusių prof. Ernestas Galvanauskas, prof. Šalkauskis, docentas Gediminas Galvanauskas ir lektoriai — Anysas, Arminas, Augustaitis, Crawford, Rastenis, Sakalauskas, Šernas, Sidzikauskas, Wesolek ir jaun. asistentas Taunys, kuris Sovietų vyriausybei reikalaujant buvo areštuotas dar pačių lietuvių ir visą pirmąjį bolševikmetį išsėdėjo žiauriai kankinamas kalėjime.

Nauji dėstytojai

Atleidus tiek daug dėstytojų, mokslo personale pasidarė didelė spraga, kuri sunku buvo užlopyti, nes visi rimtesni kandidatai nepraeidavo pro kompartijos sietą. Kompartija reikalavo, kad nauji kandidatai būtų komunistinio nusistatymo. Netaip svarbu, girdi, jei ir nebūtų patys tinkamai baigę aukštojo mokslo, arba nebūtų tinkamai moksliniai pasiruošę. Svarbu, kad jie turės komunistinę kryptį ir bus politiniai pilnai patikimi.

Buvo dėta pastangų grąžinti kaikuriuos iš atleistųjų, aiškinant ir įrodinėjant, kad negalima rasti kandidatų užėmimui jų vietų, kad per tai nukentės mokslo lygis, kad atleistieji asmens yra dori žmonės —ne liaudies priešai, dideli savo dalykų žinovai, specialistai ir t.t. Bet veltui draugas Šliovič, kuris buvo kompartijoje Šiaulių skyriuje agitacijos ir propagandos vedėjas, (agitpropas) ir vedė švietimo skyrių, paaiškino, kad kompartijos linija yra nepamainoma ir kad Institutas turi apsivalyti nuo kapitalistinio šlamšto ir kad Instituto subolševikinimas yra svarbesnis reikalas, negu jo mokslo lygis.

Taip dalykus aiškinant, turėjome sutikti su kompartijos reikalavimais ir taikytis prie aplinkybių. Pritaikydami Instituto programą prie Sovietų Sąjungos panašių prekybos institutų programų Leningrado. Voronežo galėjome kursą gerokai siaurinti ir kaikuriuos dalykus išmesti. Kaikuriems privalomiems būtiniems dalykams dėstyti turėjome kviesti kompartijai priimtinus asmenis, nors ir be tinkamo mokslinio pasiruošimo, bet su "tinkamu komunistiniu nusistatymu."

Bendrai paėmus, visi nauji dėstytojai buvo silpnesni už senuosius ir dėstymui savo kursų buvo nepilnai pasiruošę, išskiriant gal tik pora, tai šiauliškį advokatą Gecą, kuris buvo pakviestas vyresniuoju teisės dėstytoju ir galėjo gauti (kaipo žydų tautybės asmuo) kompartijos sutikimą, ir kompartijos atsiųstą iš Maskvos naują marksizmui - leninizmui dėstyti vyresnįjį dėstytoją Povel Michailovič Bugočarski.

Bugočarskis lietuvių kalbos nemokėjo ir skaitė kursą rusų kalba. Kadangi dauguma studentų nemokėjo rusų kalbos, tai jo paskaitos būdavo verčiamos į lietuvių kalbą ir studentams išdalinamos mimeografuotais lapais.

Marksizmo -leninizmo kursui buvo numatyta skirti po 3 valandas paskaitų kas savaitę per visus trejus metus, ir marksizmo - leninizmo seminaras dar kaipo priedas, nes marksizmas - leninizmas Sovietų Sąjungoje iš visų dalykų laikomas svarbiausiu ir dėl to jam skiriama tiek daug laiko.

Marksizmo-leninizmo kursas profesūrai

Povel Michailovič Bugočarski buvo visam Institute vienintelis kompartijos narys. Jo pareigos ir privilegijos buvo labai plačios ir sudėtingos. Jis turėjo ne tik dėstyti studentams marksizmą - leninizmą, bet duoti visam Institutui komunistinio auklėjimo kryptį ir komunistinę nuotaiką. Marksizmas - leninizmas tik Sovietų Sąjungoje laikomas mokslu ir sistemingai dėstomas, kaip mokslas. Visi Prekybos Instituto profesūros nariai, neišskiriant ir komunistuojančių, nebuvo to mokslo mokęsis ir jo nežinojo. Taigi Povel Michalovič pareiga buvo praeiti tą kursą ir su profesūra. Tam tikslui buvo reikalaujama, kad visi Instituto administracijos ir mokslo personalo nariai susirinktų du kartu per savaitę nuo 7 iki 10 val. vakare į Instituto salę ir išklausytų draugo Povel Michailovič paskaitų, bei dalyvautų diskusijose. Po paskaitų namų darbui buvo paskiriama kiekvienu kartu perskaityti bent vieną ar du skyriu iš "Trumpas Kursas Visasąjunginės Komunistų (Bolševikų) Partijos Istorijos", ir bent vieną Markso, Lenino, Engelso ar Stalino knygą. Tai būtinas skaitymas, nes patikrinimui ar iš tikrųjų klausytojus jam paskirtą literatūrą skaitė, buvo įvestas tam tikras būdas, būtent, skaitytojas būdavo skiriamas referuoti vieną ar kitą skaitytos literatūros dalį, kitas klausytojas būdavo paskiriamas jam koreferentu ir turėdavo papildyti tai, ką pirmasis būtų praleidęs ir kritiškai įvertinti pirmojo pranešimą. (B. d.)

REIMANN & BRESSE
Didžiausia vokiečių baldų prekyba

AUKŠTOS KOKYBĖS BALDAI
Didelis baldų pasirinkimas
7-niuose aukštuose
Baldai miegamiesiems, valgomiesiems kambariams, salionams virtuvėms ir t.t.

1495 3rd Ave. (Tarpe 84 ir 85 gatvių)
Tel. RE 4-7040—41 New York 28, N. Y.
Atidaryta 9-6 kasdien, 9-9 šešt.

A. VIENUOLIS
KRYŽKELĖS
romanas

Gaunamas pas spaudos platintojus arba leidykloje PATRIA, P. O. Box 1291, Stamford, Ct.